

Start med en præcis opmåling, inden du beregner lågernes størrelse. Husk at måle i flere højder – søjlerne kan have sat sig. Her er der brug for en dobbelt låge, så der skal være 1 cm mellem de to låger og 1-2 cm ved hver side.

Nye låger på gamle søjler

Præcise opmålinger og en god arbejdstegning. Det er alfa og omega, når du skal bygge en ny låge mellem to eksisterende søjler. Her viser vi, hvordan du gør.

Færdige låger passer ikke i målene, og det koster kassen at få en snedker til at udføre arbejdet. Så du må selv gribe tommestok og blyant, hvis der skal bygges en ny låge mellem to søjler, der er så gamle, at de "hører med" til huset.

Selv om målene mellem dine søjler ikke er præcis de samme som her, kan du bruge principperne i dette projekt.

Først skal du kontrollere, om søjlerne kan bære vægten af nye låger, og om de beslag, der ofte er støbt ind i søjlen, er

gennemtæret. Skal der bruges nye beslag, fjernes de gamle med en vinkelsliber med metalskæreskive, og de nye kan monteres med plugs og skruer.

Næste skridt er at tegne den nye låge. Her har vi sat smalle lister ind lige over og under den bærende ramme. De er med til dels at stabilisere lågen, dels at forme et kvadrat midt i lågen. Skal din låge være højere, kan du regulere afstanden mellem lister og ramme. Så kan du kopiere det krydsende mønster i midten.

De nye låger er malet og klar til at blive sat op. Hængslerne er sat på de indstøbte stæbber, så lågerne kan spændes fast til hængslerne med et par tvinger.

Gør Det Selv

SVÆRHEDSGRAD:

Dyvlede tapsamlinger og mønsteret i midten kræver en del præcision. Men der er tale om almindeligt tømmerhåndværk.

TIDSFORBRUG:

2-3 arbejdsdage
(plus tørretid)

PRIS:

Cirka 800 kroner

Med 3 stærke samlinger

De diagonale lister i mønsteret er med til at stabilisere lågerne. Men vi har også brugt tre forskellige samlinger, som gør lågerne bomstærke.

Tapsamlinger

Selve rammen er tappet sammen de steder, hvor vandrette og lodrette rammedele mødes.

Dyvelsamlinger

For at gøre tapsamlingerne ekstra stærke er de fikseret med en 16 mm tyk dyvel i hver eneste samling.

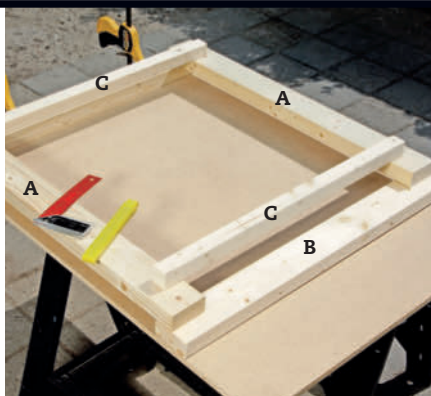
Bladsamlinger

Listerne i det kvadratiske mønster i midten er bladet sammen – lim og skruer holder samlingerne på plads.

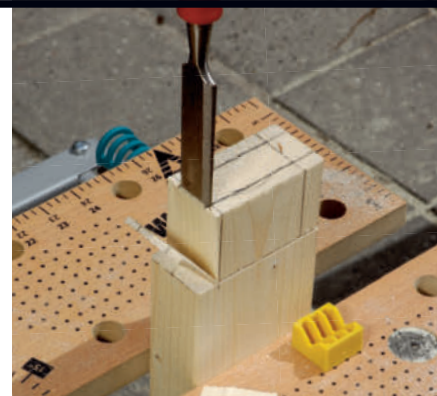
Byg rammerne

Lågernes rammer bygges af 45 x 95 mm høvlet fyr (A og B på tegningen). Listerne (C) er 40 x 45 mm. Det er en dimension, du selv må fremstille – du deler bare en 45 x 95 mm reglar på langs, som høvles og slibes, indtil dimensionen er korrekt.

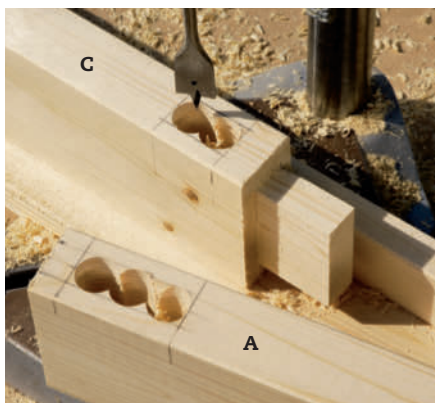
Rammen er samlet med tapsamlinger, der siden dyvles sammen. Det er ædelt tømmerhåndværk, der giver en meget stærk samling. Har du ikke mod på at lave præcise tapsamlinger, kan du lave bladsamlinger (ligesom i de mønstrede fyldinger – se næste opslag). Så skal du blot huske, at A og C skal være længere end i projektet her, fordi de så skal gå helt ind over B og A. Men du bør stadig dyvle, selv om du blader sammen.

1 Brug en vinkelret plade som underlag. Lad de udskårne dele følge pladens sider. Så er du sikker på, at lågens ramme bliver i vinkel. Læg delene til rammen ud, som de skal samles, og marker, hvor tappene skal skæres ud.

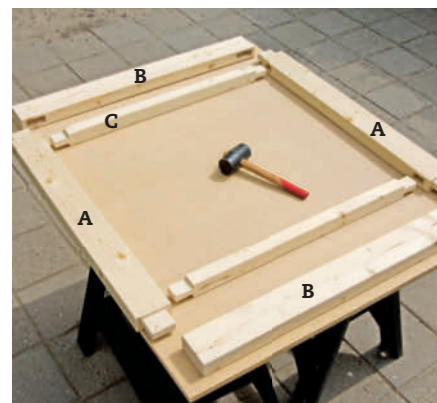
2 Alle tappe er 5 cm lange. Skær først snittene 5 cm nede på de lodrette rammedele (A) og listerne (C). Brug fukssvans eller listesav. Resten af tappene kan også saves ud, men her stemmer vi med et stemmejern.

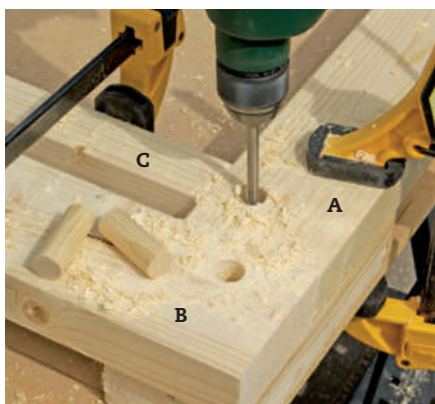
4 Marker midten af taphullet, og mærk af med en syl, hvor der skal bores. Til de brede tappe på rammedelene (A) skal der bores tre præcise (vinkelrette) huller, og to præcise huller til de smalle tappe på listerne (C).

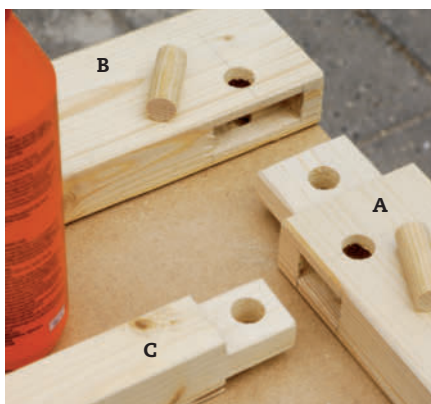
5 Når hullerne er boret, stemmes resten af taphullerne ud med et skarpt stemmejern. Tappene skal gå stramt, men ubesværet i taphullerne. Tjek det ved at lave en prøvesamling.

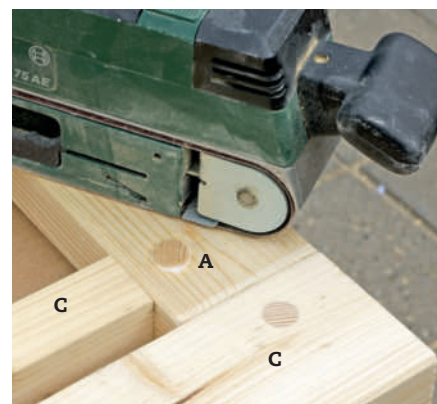
6 Nu samles rammen midlertidigt (uden lim). Slå først de to lodrette sider (A) sammen med listerne (C). Brug en gummihammer. Slå derefter bund- og topstykket (B) på. Træk delene helt tæt sammen ved hjælp af tvinger.

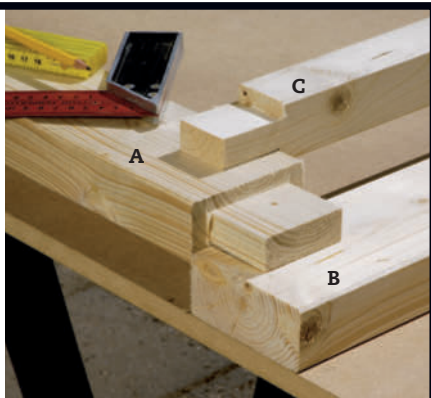
8 Afmærk borehullerne til dyvlerne med en syl, så hullerne bores præcis midt på tappene. Dyvelhullerne bores hele vejen gennem træet med et 16 mm bor.

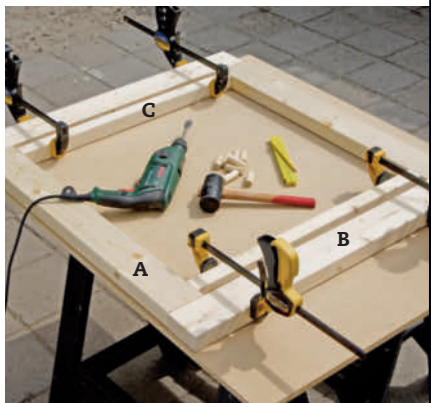
9 Skil så lågerammen ad igen. Smør lim i taphullerne, og sæt den sammen igen. Kom lim i dyvelhullerne, og slå så dyvlerne i med en gummihammer.

10 Slib dyvlerne i plan med rammen. Det gøres bedst med en båndsliber, men du kan også bruge en anden elektrisk slibemaskine. Slib derefter alle samlinger let med slibepapir.

3 Læg delene ud på pladen, og marker, hvor taphullerne skal placeres, og hvor dybde de skal være. Med en vinkel overføres stregerne til siden af rammedelene (A og B).

7 Når delene er spændt helt sammen, gøres klar til dyvling. Afkort dyvlerne, så de er et par mm længere end lågens tykkelse (45 mm).

VÆRKTØJ

Brug en borestander, når du skal bore huller til tapsamlinger. Så er du sikker på, at hullerne bliver lige. Samme præcision kan du ikke opnå "i fri hånd".

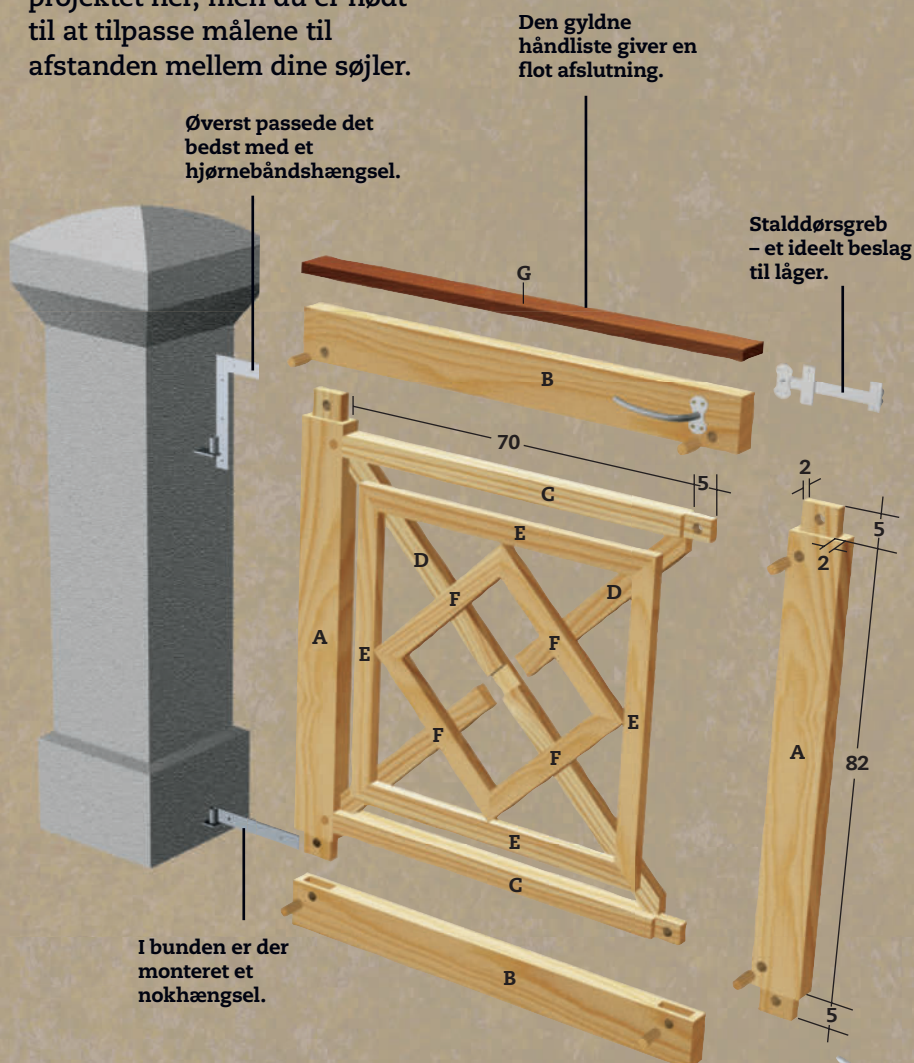

TIPS

Er din tapsamling blevet lidt for løs, så brug pu-lim, når du samler tappen. Pu-lim skummer op og udvider sig, så små ujævnheder fyldes op. Men husk at spænde samlingerne fast med tvinger, mens limen størkner.

Lågens opbygning

Sådan passede målene i projektet her, men du er nødt til at tilpasse målene til afstanden mellem dine søjler.

DET HAR VI BRUGT

Materialer (til en låge)

45 x 95 mm reglar:

- 2 rammedele (A) a 92 cm
- 2 rammedele (B) a 89 cm

40 x 45 mm lister

(skæres til af en 45 x 95 mm reglar):

- 2 lister (C) a 80 cm

24 x 45 mm lister:

- 2 krydslister (D) a 99 cm
- 4 lister (E) a 62 cm
- 4 lister (F) a 37,6 cm

21 x 70 mm nyatoh:

- 2 afdækninger (G) a 89 cm

16 mm rundstok:

- 8 dyvler a 5 cm

Desuden:

- 1 nokhængsel, 30 x 320 mm
- 1 hjørnebåndshængsel, 21,5 x 11,1 cm
- 1 skudrigel på cirka 33 cm
- 1 stalddørsgreb til dørtykkelse på 45 mm
- Skruer: 5 x 80 mm, 5 x 70 mm, 4 x 50 mm og 4 x 40 mm skruer
- 1,8 x 35 mm dykkere
- Trælim
- Grundingsolie
- Heldækkende træbeskyttelse

Specialværktøj

- Borestander
- 16 mm træbor (spade- eller sneglebor)

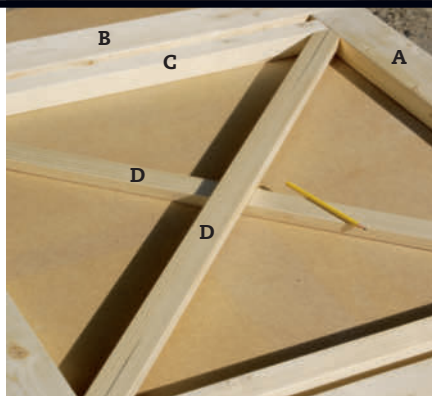
Mønster i rammen

Mønsteret i midten af rammen består af et kryds (D) og to firkanter – en stor (E) og en lille (F). Den store følger rammens linjer, mens den lille monteres diagonalt.

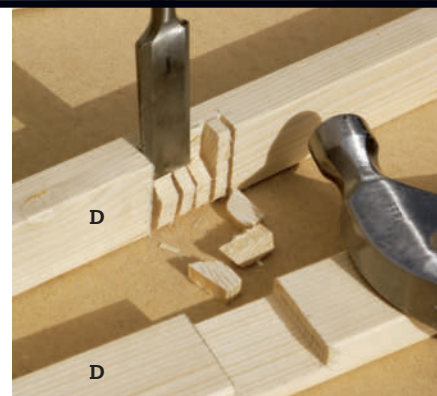
Her har vi samlet kvadraterne ved at skære hjørnerne i smig og skrue listerne sammen, men du kan også blade dem sammen, hvis du synes, det er nemmere. Når alt er malet, ses det ikke.

Det store kryds er ikke kun til pynt, men stabiliserer også, fordi det – sammen med rammen – danner stabiliserende trekanter.

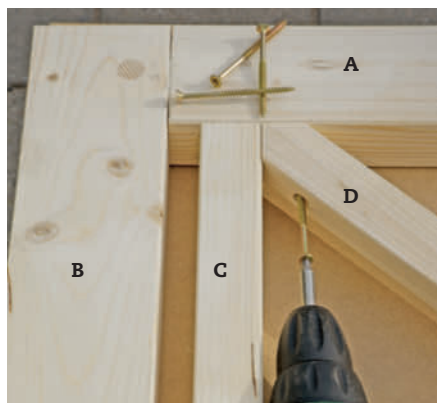
Inden lågerne “kom udendørs”, fik de grundingsolie og blev malet to gange med heldækkende træbeskyttelse – de store flader med rulle.

1 Læg de krydsende lister (D) op fra hjørne til hjørne. Marker midten, og mærk af, hvor enderne skal skæres til i snit på 45 grader, og sav ud. Læg listerne oven på hinanden, og tegn af, hvor samlingshakkene skal laves.

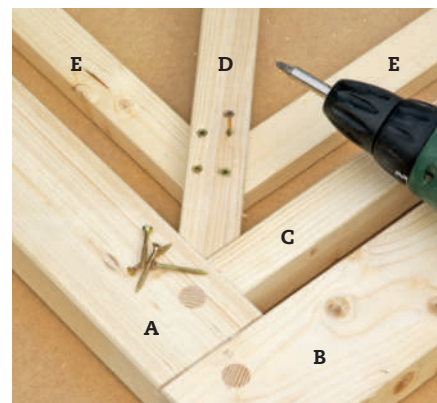
2 Med fukssvans eller listesav saves halvt ned i listerne ved krydssamlingerne. Sav flere spor – så er det nemmere at stemme hakkene ud med et skarpt stemmejern.

4 Skru krydset fast til rammen med 5 x 80 mm skruer. Her monteres skruen, så skruetullet vender vnder vnder skråt nedad – så bliver det ikke fyldt med regnvand.

5 Saml de to kvadrater (E og F), der skal sættes på de krydsende lister. Kvadraterne samles med lim og 5 x 70 mm skruer. Spænd dem fast til et retvinklet hjørne med en tvinge over en samling. Så er du sikker på, at rammerne er i vinkel.

6 Læg det yderste kvadrat (E) ind under de krydsende lister (D). Skru det fast med 4 x 40 mm skruer.

Sæt lågerne fast

1 Sæt hængslerne på stablerne, og placer lågen, så den er 3 cm over fliserne. Læg en 25 mm tyk liste under til at sætte lågen på. Klods lågen op med kiler eller tynde pladestykker, indtil overkanten er vandret og siderne lodrette.

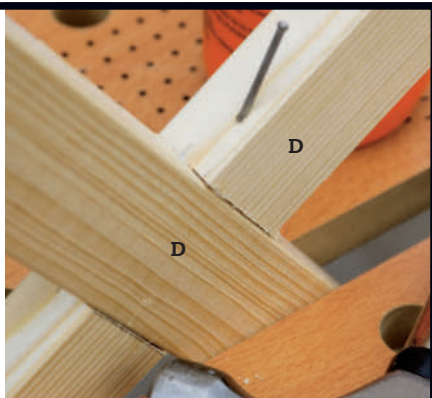
2 Når lågen sidder, som den skal, strammes tvingen omkring hængslet. Skru hængslet fast til lågen med 4 x 40 mm skruer.

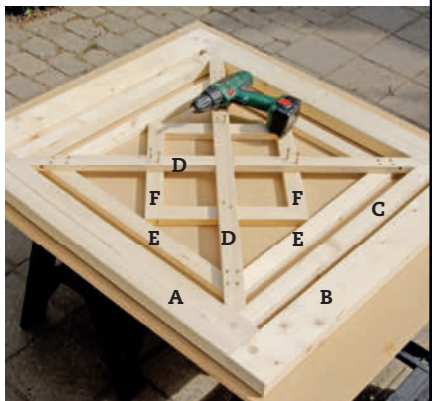
Nederste hængsel skrues fast med 4 x 40 mm skruer.

Hjælpeleste

3 Spænd de to låger sammen med en liste foroven, så de er i flugt med hinanden. Skru skudriglen på den ene låge forinden. Mærk af på flisen, hvor hullet til skudriglen skal bores. Bor et hul, der er cirka 2 mm større end skudriglens diameter.

3 Saml krydset som vist med 1,8 x 35 mm dykkere, der slås skråt ned i samlingen. Læg krydset på plads i rammen.

7 Placer den inderste ramme (F) diagonalt i den yderste ramme (E). Skru den fast til krydslisterne med otte 4 x 40 mm skruer.

TIPS

Nyatoh ligner teak, men er ikke nær så hårdført. Derfor skal det altid oliebehandles – på alle sider. Husk at lade endetræet suge ekstra meget olie, da det er der, træet suger mest. Efter 15-20 minutter fjernes al overskydende olie.

MATERIALER

Brug altid vejrbestandige skruer, søm og beslag, når du arbejder med udendørs træværk. Her er der brugt Climate-skruer og varmgalvaniserede beslag og dykkere.

Håndliste af nyatoh

De sidste detaljer ...

Stalddørsgrebet er ideelt til låger. Det er solidt og stabilt. I bunden er der monteret en skudrigel. Den er nødvendig, når lågen som her er todelt. I toppen har vi placeret en håndliste. Den beskytter lågerammen lidt, men er mest til pynt.

Stalddørsgreb

Skudrigel

